

מ ב ו א

הצעת החוק עוסקת במספר הקלות עידוד נוספות, ואלה העיקריות שבהן:

1. מפעל מוכר

החוק הקיים מזכה מפעל מאושר בהטבות שונות לגבי מסים ישירים ועקיפים ובמתן מענק, והכל כמפורש בחוק, ללא אפשרות להגבילם בתנאים או לצמצמם.

מטרת התיקון המוצע היא לאפשר הענקת הטבות מצומצמות יותר משל מפעל מאושר למפעלים מסויימים הראויים לעידוד, שייקראו מפעלים מוכרים.

כיום הזה מדיניות מרכזי ההשקעות היא לאשר מפעלים אם הם עשויים לתרום תרומה ניכרת להגדלת היצוא. לפי זה מותנה מתן האישור למפעלי תעשייה במרכז הארץ בתנאי שיצאו לפחות 50% ממוצריהם.

אך בשנתיים האחרונות הוקמו והתפתחו מפעלים, שאמנם אינם מייצאים 50% ממוצריהם, אך הם מפעלים חוסכי יבוא, כגון שהם מייצרים מוצרים חיוניים לצרכי מערכת הבטחון. מפעלים אלה ראויים לעידוד, אך אין מקום לתת להם מענק, ובדרך כלל גם לא פטור ממסים עקיפים. מוצע שמפעלים אלה ייחשבו למפעלים מוכרים שיהיו זכאים לפי החוק לכל ההקלות הניתנות למפעלים מאושרים, למעט מענק ופטור ממסים עקיפים, אלא שמינהלת מרכז ההשקעות תהא מוסמכת להעניק, לפי הצורך, גם פטור ממסים עקיפים.

2. דחיית תשלומי של חלק ממס הבולים

שיעור מס הבולים המוטל על תזכיר ההתאגדות של חברה ושל דו"ח של הקצאת מניות הוא 0.75% מערכן של המניות. מס זה יש לשלם עם רישומה של החברה, עוד בטרם החלה בעסקיה, והוא נטל כבד מאד על חברות שהון המניות שלהן גדול.

מוצע לדחות את מועד תשלומי של חלק ממס הבולים. חברה בעלת מפעל מאושר, שהונה עולה על מיליון ורבע לירות, תצטרך לשלם על התזכיר שלה עם רישומה מס בולים שלא יעלה על עשרת אלפים לירות, ואילו תשלום היתרה יידחה חמש שנים.

הוא הדין בדו"ח הקצאת מניות, לגבי המניות שהוציאה החברה בתחום ההון שאושר על ידי מינהלת מרכז ההשקעות.

3. בנין תעשייתי

החוק הקיים מזכה מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי – במענק. המענק ניתן באחוזים מסויימים ממחיר הנכסים של המפעל. במונח "נכסי מפעל" כלולים, אמנם, גם בנינים, אולם רק בנין שהוא בבעלותו של בעל המפעל התעשייתי או בחכירתו לתקופה של 25 שנים לפחות, והוא מימן את בנייתו והבנין משמש את המפעל התעשייתי. לפי זה, בנין שהוא עצמו משמש נושא לתכנית מאושרת ושלבעליו אין מפעל תעשייתי – אינו מזכה במענק.

כיום יש נטיה בקרב משקיעים בישראל, ובעיקר בקרב משקיעי החוץ, לרכז את מלוא השקעתם בציווד המפעל ותיפעולו, ולא בבניית הבנינים, והם מעדיפים לשכור את הבנינים הדרושים למפעל. כדי לאפשר לבעלי בנינים כאלה להשכירם בדמי שכירות סבירים, מן הראוי הוא לתת להם אותן ההטבות שהיה מקבל בעל מפעל תעשייתי אילו היה הוא עצמו בונה את בנינו.

על כן מוצע לתקן את ההוראות המדברות במענק, ולאפשר מתן מענק גם לבעלי בנינים שבנו אותם לפי תכנית מאושרת, לשם השכרה למפעל תעשייתי מאושר, בהתאם לתנאים שתקבע מינהלת מרכז ההשקעות.

4. פטור לריבית על איגרות חוב מסוימות

סעיף 47 לחוק הקיים מעניק לתושב חוץ, המקבל ריבית מאיגרת חוב הנסחרת בבורסה, פטור ממס עליה. פטור זה מוענק רק לתושבי חוץ שאינם מקבלים בארץ מושבם הקלה ממסי כפל על הכנסה כזאת, ולתושבי חוץ שעל פי הסכם למניעת כפל מסים רואים אותם בארץ מושבם כאילו שילמו את המס שלגביו ניתן פטור.

הפטור לגבי הריבית הוא לתקופה של שמונה שנים מיום שאיגרת החוב נכללה לראשונה ברשימת גיירות הערך הנסחרים בבורסה.

היות והמגמה היא לעודד תושבי חוץ לתת הלוואות לזמן ארוך, נמצא שהפטור במתכונתו הקיימת מחטיא את המטרה, שכן מי שרוצה ליהנות מהפטור יקנה רק איגרות חוב שהן לתקופה שאיננה יתירה על שמונה שנים, גם אם יש ברצונו להשקיע לתקופה ארוכה יותר.

על כן מוצע להחליף את ההוראה הקיימת בהוראה שתקבע כי הפטור יינתן רק לריבית על איגרות חוב שהן לתקופה של שתיים עשרה שנים לפחות והפטור עליהן לא יהיה מוגבל בזמן.

5. חברה למסחר בינלאומי

לאחרונה התברר, כי בעליהן של חברות קיימות הפועלות מחוץ לישראל מעוניינים לעלות ארצה בלי לחסל את עסקיהם בחוץ לארץ. מאחר שהשליטה וההנהלה של החברות הללו יהיו מופעלות בישראל, יחוייבו החברות במס ישראלי נוסף על מסי חוץ שיהא עליהן לשלם, אם אינן פטורות מכוח אמנה למניעת כפל מס.

הוכתן של חברות כאמור לשלם מס בישראל נובעת מהוראות סעיף 5(1) לפקודת מס הכנסה, הקובע כי ריווח או השתכרות שהפיק אדם מעסק שהשליטה בו וניהולו מופעלים בישראל, יראו אותם כאילו הופקו בישראל. נמצא שחברות שכל פעילותן היא מחוץ לישראל יהיו חייבות כאן במס רק משום שהשליטה בהן וניהולן נעשים בישראל.

כדי להקל על חברות אלה ועל בעליהן, ובמגמה לשלב במסחר הבינלאומי את המוניטין והידע הישראליים, מוצע לתת לשר האוצר סמכות לפטור, באישור מינהלת מרכז ההשקעות, את החברה הנכרית ואת בעלי מניותיה, לתקופה מוגבלת, ממס הכנסה וממס על ריווח הון לגבי עסקאותיהם במסחר הבינלאומי.

חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 6), תשכ"ט-1969

1. בסעיף 9 לחוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט-1959: (להלן – החוק העיקרי), במקום "ששה חברים" יבוא "שמונה חברים".
2. בסעיף 21 לחוק העיקרי, במקום הסיפה המתחילה במלים "למפעל מאושר" יבוא:
- (1) "למפעל מאושר או למפעל מוכר;
 - (2) לנכס מאושר;
 - (3) להשקעה מאושרת;
 - (4) להלוואה מאושרת;
- והכל כפי שפורש באישור.
3. במקום סעיף 23 לחוק העיקרי יבוא:
- "דין מפעל מוכר 23. האמור בחוק זה על מפעל מאושר חל גם –
- (1) על מפעל מוכר, פרט לסעיפים 340 ו-62, אולם המינהלה רשאית להעניק לו גם את הפטור שלפי סעיף 62;
 - (2) על נכס מאושר, פרט לסעיפים 22, 340 ו-62."
4. במקום הכותרת לפרק הרביעי לחוק העיקרי יבוא:
- "פרק רביעי: דחיית תשלום אגרות ומס בולים".
5. בסעיף 27 לחוק העיקרי, אחרי "על פי הסעיפים 26 או 27" יבוא "או נדחה תשלום מס הבולים על פי סעיף 29א".

ר כ ר י ה ס ב ר

תעשייתו – גם למענק, ואילו מפעל מוכר יהיה זכאי רק להטבות במסים ישירים, אלא שתינתן למינהלה סמכות להעניק לו גם פטור ממסים עקיפים.

לפי זה יתוקנו סעיף 21 וגם סעיף 23, שזו לשונם: "האמור בחוק זה על מפעל מאושר, חל גם על נכס מאושר, פרט לסעיפים 22, 340 ו-62." (סעיף 22 קובע כי לא יוכר מפעל כמפעל מאושר, אלא אם הוא בבעלות חברה או אגודה שיתופית, אלא אם הסכימה המינהלה לצורת בעלות אחרת; סעיף 340 קובע כי מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי, זכאי למענק; וסעיף 62 מעניק פטור ממסים עקיפים לטובין המיועדים להקמתו או להרחבתו של מפעל מאושר).

מינהלת מרכזי ההשקעות תקבע את המבחנים למתן אישור למפעל מוכר, כשם שהיא הקובעת את המבחנים למתן אישור למפעל מאושר. הכוונה היא לאשר כמפעלים מוכרים את המייצרים לצרכי מערכת הבטחון במחירים סבירים ומחליפים יבוא זיוני למערכת הבטחון.

סעיף 9 לחוק העיקרי אומר: "הממשלה תמנה למינהלה ששה חברים נוספים על המנהל והם יהיו בחוקה תפקידם גם חברי המועצה".

מגוון עבודתה של המינהלה התברר שיש מקום לשתף בה גורמים נוספים, ובעיקר את המטפלים בתיירות. לשם כך מוצע להגדיל את מספר חברי המינהלה.

סעיף 21 לחוק העיקרי אומר: "המפעל או הנכס – לרבות הרהבתם – או ההשקעה או ההלוואה, או אותו חלק מהם, שביצועם הוא נושא תכנית מאושרת, יהיו למפעל מאושר, לנכס מאושר, להשקעה מאושרת או להלוואה מאושרת במידה שפורטו באישור".

מוצע לקיים סוג נוסף של מפעל הראוי לעידוד – מפעל מוכר. ההבחנה בין שני סוגי מפעלים אלה תבטא רק בחיקה הטבות שיינתנו להם. מפעל מאושר זכאי לכל הטבות, במסים ישירים ועקיפים, ואם הוא מפעל

1 ס"ח תשי"ט, עמ' 234; תשכ"א, עמ' 78; תשכ"ג, עמ' 14; תשכ"ה, עמ' 39; תשכ"ז, עמ' 62; תשכ"ח, עמ' 36.

6. בסעיף 28 לחוק העיקרי -

- (1) ברישה, אחרי "לפי סעיף 27" יבוא "או את מס הבולים שתשלמו נדחה לפי סעיף 29א";
- (2) בפסקה (1), במקום "שולמו האגרות בתוספת ריבית מיום רישומה של החברה או של הגדלת הונה" יבוא: "שולמו האגרות ומס הבולים בתוספת ריבית מיום רישומה של החברה או של הגדלת הונה או מיום שבו היה עליה להגיש דו"ח הקצאת המניות, הכל לפי הענין".

7. אחרי סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא:

29א. (א) היה ייסודה של חברה בהון מניות כלול בתכנית מאושרת, יידחה לחמש שנים סילוקו של אותו חלק מסכום מס הבולים העולה על עשרת אלפים לירות, לגבי -

"מס בולים על תזכיר ודו"ח הקצאת מניות"

- (1) תזכיר ההתאגדות;
- (2) דו"ח הקצאת מניות המתייחס להון המניות שהיה רשום בתזכיר ההתאגדות בעת רישום החברה ואשר לגביו ניתן אישור המינהלה.

(ב) נדחה תשלום מס בולים על פי סעיף קטן (א), תרשום החברה את סכום המס הנדחה בפנקס המשכנתאות שלה, ועל המס הנדחה יחולו הוראות סעיף 133א לפקודת החברות כאילו היה אגרה.

דברי הסבר

27א. נדחה תשלום אגרת הרישום ואגרת ההון על פי הסעיפים 26 או 27, והחברה מתפרקת לפני מועד התשלום הנדחה, יראו את מועד פרעונן של האגרות האמורות כאילו חל תוך 12 חודשים לפני התאריך המתאים כמשמעותו בסעיף 220א (6) לפקודת החברות.

28. לא שילמה חברה במועד הנדחה את האגרה שתש"לומה נדחה לפי סעיף 27, רשאי רשם החברות למחוק את שמה מפנקס הרישום, ובלבד שקודם המחיקה פרסם הודעה ברשומות המזמינה נושים של אותה חברה להתייצב לפניו תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה וליתן טעם מדוע לא יימחק שם החברה. לא הובאו לפני רשם החברות טעמים סבירים, יימחק שם החברה מפנקס הרישום ולא יצויה בית המשפט על החזרתו לפנקס על פי סעיף 242 (6) לפקודת החברות, אלא אם -

- (1) שולמו האגרות בתוספת ריבית מיום רישומה של חברה או של הגדלת הונה עד יום התשלום למעשה, בשיעור החוקי המקסימלי שנקבע לפי חוק הריבית, תשי"ז-1957, או לפי סעיף 56 לחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954, הכל לפי השיעור הגבוה יותר;
 - (2) הבקשה על החזרה הוגשה תוך ששה חודשים מהיום שבו רואים את החברה כמתחוקה.
- מוצע להחיל הוראות אלה גם לגבי מס הבולים שתש"לומו נדחה.

סעיפים (א) שמו של הפרק הרביעי לחוק הוא: 4 עד 7 "דחיית תשלום אגרות". מוצע להוסיף לפרק זה גם הוראה בענין דחיית מס בולים, ולפי זה יתוקן שם הפרק.

(ב) שיעור מס הבולים על תזכיר ההתאגדות של חברה הוא 0.75% מערכן של המניות שלקחו החותמים על התזכיר. גם על דו"ח הקצאת מניות מוטל מס בולים בשיעור כזה מערכן של המניות שהודו"ח מתייחס אליהן. את מס הבולים על מסמכים אלה יש לשלם עם רישומה של החברה (התזכיר) ובראשית צעדיה (הקצאת מניותיה) בטרם תחלה בעסקיה. דבר זה הוא נטל כבד, ביחוד על חברות שהונן גדול.

על כן מוצע לאפשר דחיית חלק מתשלום מס הבולים לתקופה של חמש שנים, כשם שהחוק העיקרי מאפשר דחיית תשלום אגרת הרישום ואגרת ההון של החברה ואגרת העברת המקרקעין. לשם כך יש להוסיף את סעיף 29א, שבו ייקבע גם כי סכום מס הבולים שתשלמו נדחה וירשם לידיעת הציבור בפנקס המשכנתאות של החברה ובפנקס המשכנתאות והשעבודים שאצל רשם החברות, בדומה לאגרות שתשלומן נדחה.

(ג) סעיפים 27 ו-28 לחוק העיקרי מקלים על גבייתם של האגרות שנדחו, במקרה שהחברה מתפרקת לפני תשלומן או שהיא לא משלמת אותן כעבור תקופת הדחייה, וזו לשונם:

2 "תא"י כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155; ס"ח תשכ"ה, עמ' 124.

”בנין תעשייתי” – בנין שהוקם בהתאם לתכנית מאושרת ואשר הוכח למנהל כי –

(1) בנייתו נגמרה אחרי יום ג' בניסן תשכ"ח (1 באפריל 1968);

(2) לא נמכר לפני שהושכר לראשונה;

(3) כולו או עיקר שטחו, בשיעור שנקבע בכתב האישור, הושכר לראשונה למפעל מאושר, שהוא מפעל תעשייתי, לתקופה ובתנאים שנקבעו בכתב האישור.”

9. בסעיף 340 לחוק העיקרי, אחרי ”שהוא מפעל תעשייתי” יבוא ”או בנין תעשייתי”.

10. בסעיף 340 לחוק העיקרי, אחרי ”לפקודת מס הכנסה” יבוא ”מהוצאות הקמתו של הבנין התעשייתי”.

11. בסעיף 440 לחוק העיקרי, אחרי ”ותנאי האישור” יבוא ”וכן להבטחת החזרת המענק במקרה שיבוטל על פי סעיף 475א(א)”.

דברי הסבר

לפקודת מס הכנסה, ומן ההוצאות שהוצאו על ידי בעל המפעל לפיתוח קרקע.”

מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי זכאי איפוא לקבל מענק גם על בנינים המשמשים את המפעל המאושר בהתאם לתכנית המאושרת, אם הם בבעלותו או שהוא מימן את בנייתם והם מוחזרים לו לתקופה של 25 שנים לפחות.

כיום מעדיפים המשקיעים לשכור את הבנינים הדרושים למפעל במקום לבנותם, כדי לרכז את מאמציהם בצידוד המפעל ובתפעולו, אולם כדי לאפשר להם לשכור בנינים כאלה בדמי שכירות סבירים, צריך להקל על בעלי הבנינים כדרך שהיו מקילים על בעלי המפעלים המאושרים, אילו היו בונים בעצמם.

מוצע, איפוא, לאפשר מתן מענק למפעל מאושר שגוש" או הוא בנין תעשייתי, היינו בנין המיועד להשכרה למפעל תעשייתי מאושר לשימוש של אותו מפעל, בהתאם לתנאים שתקבע מנהלת מרכז השקעות.

לשם כך צריך להוסיף לסעיף 440 הגדרה של בנין תעשייתי, ולהחיל על בנין תעשייתי את סעיפים 340 ו-440.

סעיף 11 סעיף 440 לחלק העיקרי אימרו: ”המענק יינתן לאחר שניתנו ערובות להנחת דעתו של המנהל בדבר קיום התכנית המאושרת ותנאי האישור, ובלבד שלא תידרש ערובה העולה על סכום המענק.”

מוצע לתקן את הסעיף כדי להבהיר שאפשר לקבל ערובות גם לשם הבטחת החזרת המענק במקרה שהוא יבוטל.

סעיפים 40א עד 440 דנים בזכותו של מפעל מאושר למענק ובשיעורו של המענק,

וזו לשונם:

”40א. בפרק זה –

”מפעל תעשייתי” – לרבות מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, שאיגנו מפעל לחיפוש נפט – כמשמעותו בחוק הנפט, תשי”ב-1952 – או להפקתו;

”נכסי המפעל” – בנינים, מכונות וציוד אחר – למעט רכב מנועי פרטי כמשמעותו בפקודת התעבורה – שהם בבעלותו של בעל המפעל המאושר ומשמשים את המפעל בהתאם לתכנית מאושרת, ולא היה בהם כל שימוש קודם, ולרבות נכסים שהובאו לישראל באישור המינהלה לענין זה כשהם משומשים ולא היה בהם שימוש קודם בישראל;

”פיתוח קרקע” – הכשרת קרקע ופיתוחה שנעשו לצרכי המפעל המאושר בהתאם לתכנית מאושרת;

”בנין שבבעלותו של בעל מפעל מאושר” – לרבות בנין המשמש את המפעל המאושר ושבנייתו מומנה על ידי בעל המפעל, והוא קגוי לו על פי חוזה לתקופה של 25 שנים לפחות.

240. בעל מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי יהא זכאי למענק מאת המדינה בהתאם לתוראות שיק זה ובכפוף לאמור בסעיף 94, אולם אם המפעל הוא מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, או מפעל לעיבוד מחצבים שהופקו בישראל, לא יהא בעליו זכאי למענק אלא אם מתן המענק אושר על ידי שר האוצר, שר המסחר והתעשייה ושר הפיתוח.

340. המענק יהיה באחוזים המפורטים בתוספת מן המחיר המקורי של נכסי המפעל, כמשמעותו לענין סעיף 21

12. בסעיף 140 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "או כי בעל הבנין התעשייתי השכיר אותו למפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי".

תיקון סעיף 140

13. בסעיף 47 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "או איגרת חוב" יבוא "לתקופה של שתיים-עשרה שנים לפחות";

(2) בסעיף קטן (ב) (2), במקום פסקאות משנה (א) ו-(ב) יבוא:
"אך לגבי הכנסה מדיבידנד לא יינתן הפטור אלא עד ליום י"ח בטבת תשל"ה (1 בינואר 1975)".

תיקון סעיף 47א

14. במקום סעיף 52 לחוק העיקרי יבוא:

52. יחיד שהיה לתושב ישראל וקיבל הכנסה שהושגה או שנבעה מחוץ לישראל, או שהיה לו ריווח הון ממכירת נכס הנמצא מחוץ לישראל ואשר היה בבעלותו ערב היותו לתושב ישראל, יפטורנו שר האוצר, לפי בקשתו, ממש עליהם שבע שנים מיום שנעשה תושב ישראל.

החלפת סעיף 52

דברי הסבר

לראשונה ברשימת ניירות הערך הנסחרים בבורסה. הנראה זו גורמת, שמי שרוצה לזכות בפטור לפי סעיף זה רוכש אגרות חוב לתקופה של שמונה שנים בלבד. דבר זה נוגד את המטרה לשווקן לארץ הלוואות לזמן ארוך. על כן מוצע לקבוע כי יינתן פטור לגבי ריבית רק באגרות חוב שהן לתקופה של שתיים עשרה שנים לפחות, ולגבי איגרות כאלה לא יהיה הפטור מוגבל בזמן. לשם כך תמוקן ההגדרה של "גייר ערך" ותימחק ההגבלה של הפטור לשמונה שנים בלבד.

הפטור לגבי דיבידנד עומד להסתיים, לפי החוק הקיים, ביום 1 בינואר 1970. קיים חשש שאם לא תוארך תקופת הפטור, אנשים שהיו מוכנים להשקיע את הונם בהשקעה קבועה בישראל יעדיפו להשקיע את כספם באגרות חוב המזכות בפטור. ברור שמבחינת המשק עדיפה השקעה במניות, ועל כן מוצע להאריך את תקופת הפטור.

סעיף 52 לחוק העיקרי אומר:

14. יחיד שהיה תושב ישראל וקיבל הכנסה שהושגה או שנבעה מחוץ לישראל, יפטורנו שר האוצר, לפי בקשתו, ממש עליה שבע שנים מיום שנעשה תושב ישראל.

הסעיף האמור מדבר במס הכנסה ואיננו חל על ריווח הון שנבע לאותו אדם, אפילו מקורו של ריווח הון הוא ממכירת נכסים הנמצאים מחוץ לישראל; וזאת בגלל הוראה משורשת שבפקודת מס הכנסה, שלפיה רואים ריווח הון של תושב ישראל כאילו נצמח או הופק בישראל, בין שהמכירה נעשתה בישראל ובין שנעשתה מחוץ לישראל.

מטרתו של סעיף 52 היתה לעודד אנשים להיעשות תושבי ישראל, על ידי מתן פטור ממש הכנסה בתקופה מסויימת על הכנסותיהם שמקורם מחוץ לישראל. מה טעם להבחין בין הכנסה רגילה לבין ריווח הון? על כן מוצע להשוות שני סוגי ההכנסות ולהעניק פטור ממש גם על ריווח הון שהפיק יחיד שנעשה תושב ישראל ממכירת נכסים שיש לו מחוץ לישראל ושהיו בבעלותו לפני שנעשה תושב ישראל.

סעיף 140 לחוק העיקרי אומר:
12. "המענק ישולם לא יאוחר משלושים יום לאחר התאריך שבו הוכח להנחת דעתו של המנהל כי בעל המפעל הוציא את ההוצאות על רכישת נכסי המפעל או על ייצורם או כי הוציא את ההוצאות על פעולות פיתוח קרקע".
מוצע להחיל את הוראות הסעיף גם על בנין תעשייתי.

סעיף 47 לחוק העיקרי דן בפטור לתור-שני חוץ מסויימים על הכנסה מגיירות ערך. וזו לשונם של סעיפים קטנים (א) ו-(ב) שאותם מוצע לתקן:
"47א. (א) בסעיף זה, "גייר ערך" - מניה או איגרת חוב שהוצאו על ידי חברה והנסחרות באמצעות בורסה לניירות ערך שהוכרה לצורך זה על ידי שר האוצר (להלן - הבורסה).

(1) תושב חוץ המקבל הכנסה מדיבידנד או מריבית על גייר ערך הוא אינו מקבל בארץ מושבו הקלה ממסי כפל על הכנסה כאמור או שעל פי הסכם בדבר מניעת מסי כפל על הכנסה רואים אותו בארץ מושבו כאילו שילם את המס שהיה משלם אלמלא הוראות סעיף זה - יהיה פטור ממש הכנסה על אותה הכנסה.
(2) הפטור ממש יינתן מיום שאותו גייר ערך נכלל לראשונה ברשימת ניירות ערך הנסחרים באמצעות הבורסה או מיום ר' בתמוז תש"ך (1 ביוני 1960) הכל לפי המועד המאוחר יותר -

(א) אם ההכנסה היא מריבית - תוך 8 שנים מהמועד האמור;
(ב) אם ההכנסה היא מדיבידנד - עד ליום כ"ג בטבת תשל"ה (1 בינואר 1970).

לפי החוק העיקרי ניתן איפוא הפטור לגבי ריבית לתקופה של שמונה שנים מיום שאיגרת החוב נכללה

15. אחרי פרק שביעי 1 יבוא:

"פרק שביעי 2: הטבות במס לחברות למסחר בינלאומי ולבעלי מניותיהן.

הנדרות 153. בפרק זה –

"מסחר בינלאומי" – מסחר המתנהל כולו מחוץ לישראל ואינו כולל יצוא מישראל או יבוא אליה;

"חברה למסחר בינלאומי" – חברה הרשומה בישראל כחברה נכרית, ואשר כל עיסוקה הוא במסחר בינלאומי; לענין זה לא יראו כעיסוקה של החברה עיסוק אחר שהוא טפל למסחר הבינלאומי ושאושר מראש על ידי המינהלה;

"תושב חוץ" – לרבות מי שהיה תושב חוץ בעת שרכש מניות בחברה למסחר בינלאומי;

"מס" – מס הכנסה לרבות מס על ריווח הון וכל מס אחר המוטל על הכנסה.

שאר המונחים – כמשמעותם בפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה).³

153. שר האוצר רשאי, על פי המלצת המינהלה, לפטור ממס, כולו או מקצתו – הטבות לחברה ולבעלי מניותיה

(1) הכנסתה של חברה למסחר בינלאומי, שמקורה במסחר בינלאומי ושרואים אותה כמופקת בישראל רק לפי סעיף 153 לפקודה; פטור זה יכול להינתן לתקופה שלא תעלה על 10 שנים משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת;

דברי הסבר

על כן מוצע לתת לשר האוצר, בהמלצת מינהלת מרכז ההשקעות, סמכות לפטור מהמס נולו או מקצתו –

(1) את ההכנסה של חברה למסחר בינלאומי ממסחר בינלאומי, במשך תקופה שלא תעלה על 10 שנים משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת. באותה תקופה שבה יפטור השר את ההכנסה של החברה, תהיה החברה פטורה גם ממס על ריווח הון שהיא תפיק ממכירת נכסים שמחוץ לישראל;

(2) דיבידנד שהולק לתושב חוץ על ידי החברה והנובע מתוך הכנסה שניתן לה פטור כאמור לעיל. תקופת הפטור לגבי דיבידנד לא תעלה על 20 שנה משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה, לראשונה, הכנסה חייבת.

באותה תקופה שבה יפטור השר את הדיבידנד, יהיו בעלי המניות שהם תושבי חוץ, פטורים גם ממס על ריווח ההון שיפיקו שעה שימכרו את מניותיהם בחברה.

סעיף 153 (1) לפקודת מס הכנסה אומר בענין זה:

"בלי לגרוע מהוראות כל דין בדבר מקום ההכנסה יראו כהכנסה מופקת בישראל:

(1) ריווח או השתכרות שהפיק אדם מעסק שהש" ליטה בו וניהולו מופעלים בישראל, או ממשלח-יד שבדרך כלל הוא עוסק בו בישראל";

על סמך הוראה זו מוטל בארץ מס על הכנסתה של חברה למסחר בינלאומי שהנהלתה בארץ, אף אם ההכנסה איננה מגיעה לישראל. היות ועולים חדשים פטורים מהחובה למכור את מטבע החוץ שלהם במשך 10 שנים, הרי שבעלי חברה כזאת הבאים להשתקע בארץ יהיו חייבים במס כאן, רק בגלל העובדה שבאו לארץ, ועל אף העובדה שהם ממשיכים את עסקיהם בחוץ לארץ ואף מתחייבים שם במס. לפי הוראה זו יהיו חייבים במס ישראלי גם בעלי מניות של חברה כזאת, אף אם לא יבואו ארצה ואף אם אין להם כל קשר לארץ פרט לעובדה שהם בעלי מניות בחברה שהנהלה שלה מופעלת בישראל.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(2) דיבידנד שחולק לתושב חוץ על ידי חברה למסחר בינלאומי מתוך הכנסה שניתן עליה פטור לפי פסקה (1); כללה הכנסתה של החברה גם הכנסה אחרת, יחול הפטור רק על אותו חלק מהדיבידנד ששיעורו כיהס הכנסתה של החברה ממסחר בינלאומי לכלל הכנסתה; פטור זה יכול להינתן לתקופה שלא תעלה על 20 שנה משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת.

פטור ממס ריווח 153. משניתן פטור לפי סעיף 153, יהיה גם ריווח הון פטור ממס אם —
 (1) הוא נבע לחברה ממכירת נכסים שמתוך לישראל בתקופת פת הפטור שניתן לגבי הכנסת החברה;
 (2) הוא נבע לתושב חוץ ממכירת מניות בחברה בתקופת הפטור שניתן לגבי הדיבידנד.

16. (א) בסעיף 74 (ב) לחוק העיקרי —

(1) בפסקה (1), במקום הרישה עד המלים "ויקבע באופן אחר" יבוא "המינ" הלה תקבע את האופן שבו יחושב אותו חלק מהכנסתו החייבת של המפעל, שיש לראותו כהכנסה חייבת של החלק המאושר"; והגדרת "נכסים קבועים" תימחק;
 (2) פסקה (2) תימחק ופסקה (3) תסומן "(2)";

(ב) סעיף 74 (ג) לחוק העיקרי — בטל.

תיקון סעיף 74

דברי הסבר

"פחת מואץ" — מכסת היתר של הפחת שניתן לבקשו על פי סעיף 42;

"הכנסה חייבת" — לפני ניכוי הפחת והפחת המואץ;
 "נכסים קבועים" — לרבות נכסים המשמשים את המפעל אף אם אינם של בעל המפעל;

(2) המנהל רשאי לקבוע כי לענין חישוב היחס כאמור בפסקה (1) לא יובאו בחשבון נכסים שנתקיימו בהם שלוש אלה:

(א) הנכסים הם מבני שירותים או מיתקני שירותים, ציוד משרדי או רכב מנועי פרטי כמשמעותו בפקודה התעבורה;

(ב) הם נרכשו הוך שלוש שנים מיום הפעלת החלק המאושר;

(ג) מחירם המקורי, כפי שנקבע לענין סעיף 21 לפקודת מס הכנסה, אינו עולה על 10% ממחירם המקורי של כל הנכסים הקבועים הכלולים בתכנית המאושרת.

(3) שיעור הדיבידנד המשולם על ידי המפעל על מהכנסתו החייבת בשנת מס מסויימת והזכאי להטבות לפי סעיף 47 (ב) יהיה כיהס שבין ההכנסה החייבת של שני חלקי המפעל, לפי החישוב כאמור בפסקה (1) באותה שנה.

(ג) התעורר ספק בדבר שווי הנכסים הקבועים האמורים, יקבעוהו בסכום שאפשר לקבל בעדם במכירה ממוכר מרצון לקונת מרצון, או בדרך שתקבע המינהלה.

סעיף 74 לחוק העיקרי אומר:

סעיף 16

(א) מפעל שחלקו מפעל מאושר וחלקו אינו מפעל מאושר, בין אם החלק שאינו מאושר הוקם לפני מתן האישור ובין לאחר מכן אך מחוץ למסגרת התכנית המאושרת, יהיה זכאי להטבות, הקבועות בחוק זה למפעל מאושר, לגבי החלק שאושר בלבד.

(ב) מפעל שחלק ממנו מוכה בשנת מס מסויימת להטבות לפי סעיף 47 (א) או (ג) (להלן — חלק מאושר) —
 (1) יראו כהכנסתו החייבת של החלק המאושר, שיעור יחסי מהכנסתו החייבת של המפעל כולה, שהוא כיהס שבין שווי הנכסים הקבועים בחלק המאושר לבין שווי הנכסים הקבועים של המפעל כולו באותו זמן, אולם רשאית המינהלה, אם ראתה טעם מיוחד לעשות כן, לקבוע כי היחס האמור ייקבע באופן אחר. הפחת ולאחריו הפחת המואץ ינוכו לגבי כל חלק מהמפעל רק מההכנסה החייבת של אותו חלק ולגבי הנכסים שבו; היתה ההכנסה החייבת של החלק המאושר קטנה מסכום הפחת והפחת המואץ שניתן לניכוי באותו חלק, תותר יתרת הפחת המואץ לניכוי בשנים הבאות בזו אחר זו, כנגד ההכנסה החייבת של החלק המאושר בלבד;

בפסקה זו —

"פחת" — במכסה הקבועה בתקנות מס הכנסה (פחת);
 1941

17. בסעיף 75א לחוק העיקרי, סעיף קטן (ד) יסומן "(ה)" ולפניו יבוא:

"(ד) קיבלה חברה מענק, וניתן עליה צו פירוק לפני שקיימה את האמור בסעיף קטן (א), יראו את צו הפירוק כהחלטת המינהלה לביטול המענק לפי הסעיף הקטן האמור, זולת אם החליטה המינהלה שלא לבטל את המענק או לבטל רק מקצתו."

18. בסעיף 94 לחוק העיקרי –

- (1) אחרי "(להלן בסעיף זה – תקופת ההשקעה)" יבוא: "ובשל בנין תעש" ייתי שבנייתו נגמרה לפני יום י"ט בתמוז תשל"ב (1 ביוני 1972)";
- (2) בתוספת, אחרי "בנינים" יבוא "בנינים תעשייתיים".

19. רכש אדם איגרת חוב לפני תחילת חוק זה –

- (1) אין בסעיף 47א (ב) (2), כפי שתוקן, כדי לגרוע מזכויות שהיו לו אילולא תוקן הסעיף;
- (2) דואים אותו מתחילת חוק זה ואילך כזכאי לפטור המוענק מכוח תיקון הסעיף, אם היה זכאי לכך אילו רכש את איגרת החוב אחרי תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

דבר פירוק החברה ונגמעת האפשרות לבטל את המענק בעוד מועד ולממש את הערובות להתרתו. על כן מוצע, שצו פירוק החברה ייחשב כהחלטת המינהלה על ביטול המענק, ומיד יחולו ההוראות המחייבות להחזירו בצירוף ריבית. עם זאת חינתן למינהלת הסמכות להחליט, לפי המקרה, שהמענק לא יבוטל או שיבוטל רק חלקו.

סעיף 18 סעיף 94 לחוק העיקרי אומר:

"94. הזכות למענק כאמור בפרק הששי אינה נתונה אלא לבעל מפעל שקיבל אישור כמפעל מאושר לפני ד' בטבת תשל"א (1 בינואר 1971) ורק בשל נכסים שהיו לנכסי המפעל ופיתוח קרקע שבוצע לאחר י"ב בתמוז תשכ"ו (30 ביוני 1966) ולפני י"ט בתמוז תשל"ב (1 ביוני 1972) (להלן בסעיף זה – תקופת השקעה). לענין זה "נכסים שהיו לנכסי המפעל" ו"פיתוח קרקע שבוצע" בתקופת ההשקעה –

- (1) לגבי מכונות וציוד – כשהם הגיעו לחזם המפעל תוך תקופת ההשקעה;
- (2) לגבי בנינים ופיתוח קרקע – כשהחילתם וסיומם של הבניה או הפיתוח הם תוך תקופת ההשקעה."

מאחר שבחוק המוצע ניתנת גם לבעלו של בנין תעשייתי הזכות לקבל מענק, יש להחיל את סעיף 94 גם על בנין תעשייתי.

סעיף 19 מוצע לקבוע במפורש –

- (1) כי זכויותיהם של תושבי חוף שרכשו לפני תיקון החוק, איגרות חוב לתקופה של שמונה שנים, לא ייפגעו על ידי התיקון האמור;
- (2) כי אותם תושבי חוף שרכשו לפני תיקון החוק, כמרוצע, איגרות חוב לתקופה של שנים עשרה שנים לפחות, יקבלו מתחילת חוק זה ואילך פטור על הריבית מאיגרות חוב אלה, אף אם תקופת הפטור לפי החוק הקודם כבר חלפה.

מתברר, שקביעת היחס לפי שווי הנכסים איננו משקף בדרך כלל את היחס האמיתי של הרווחים בין שני חלקי המפעל. במצא, כי המבחן העיקרי הקבוע בחוק איננו המבחן הארפיניני.

על כן מוצע לתת למינהלה סמכות לקבוע בכל מקרה, לפי נסיבותיו, את המבחן לקביעת היחס של הרווחים מהחלק המאושר. מי שהולק של החלטת המינהלה לפי סעיף זה רשאי לרפור עליה לפי סעיף 25 לחוק העיקרי.

סעיף 17 סעיף 75א לחוק העיקרי הן בביטול המענק; והו לשונו:

"75א. (א) ניתן לבעל מפעל מענק לפי הפרק השישי, ולא קיימה הוראה מהוראות חוק זה או מהתקנות שהות" קנו על פיו, או לא בוצעה התכנית המאושרת, כולה או מקצתה, או לא קיים תנאי מתנאי האישור, רשאית המינהלה להחליט על ביטול המענק, כולו או מקצתו.

(ב) סכום המענק שבוטל כאמור בסעיף קטן (א), חייב בעל המפעל להחזירו תוך שלושים יום מן התאריך בו נשלחה לו הודעה על הביטול, או במועד מאוחר יותר שתקבע המינהלה, בצירוף ריבית מיום קבלת המענק בשיעור המקסימלי המותר על-פי חוק הריבית, תשי"ז–1957.

(ג) הושג המענק על יסוד הודעות כוזבות או מטעות ביודעין תבטלו המנהלה, ובעל המפעל יהא חייב להחזירו תוך שלושים יום מן התאריך בו נשלחה לו הודעה על הביטול, בתוספת 100% מסכומו ובצירוף ריבית מיום קבלתו בשיעור המקסימלי המותר על-פי חוק הריבית, תשי"ז–1957.

(ד) הוראות סעיף זה אינן גורעות מכל דין אחר. אך יקרה שחברה בעלת מפעל מאושר שקיבלה מענק מתפרקת לפני שביצעה את התכנית המאושרת, או לפני שמילאה את תנאיה, או שלא קיימה את הוראות החוק; במקרה כזה רשאית המינהלה, לפי הסעיף האמור, להחליט על ביטול המענק, אולם לא תמיד נודע למינהלה

חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 9), תשכ"ט-1969

החלפת
סעיף 251 א

1. במקום סעיף 251 לפקודת העיריות¹ יבוא:

החלוקת הוצאות
שיפוץ

(א) התקינה מועצה חוק עזר לפי פסקה (א13) לסעיף 249, יחולו ההוצאות לביצוע העבודות לפי חוק העזר בכתיים שחל עליהם חוק הגנת הדייר, תשי"ד-1954², או חוק הגנת הדייר, תשט"ו-1955³, על בעל הבית ועל מחזיקו, בשיעורים כפי שהוסכם ביניהם.

(ב) לא הסכימו בעל הבית ומחזיקו על חלוקת ההוצאות ביניהם, רשאי כל אחד מהם או ראש העיריה לבקש מבית דין לשכירות שלפי חוק הגנת הדייר, תשי"ד-1954, לקבוע את חלוקת ההוצאות בהתחשב ביחסי השכירות, במצב הבית ובמקומו.

דברי הסבר

פקודת העיריות (מס' 2), תשכ"ה-1965. תקיפה זו תוארכה בתוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 2) (תיקון), תשכ"ה-1968, עד ליום י"ב בניסן תשכ"ט (31 במרס 1969).

נסיון להתקין תקנות כאמור לא הצליח בשל התנגדותה של ועדת הפנים של הכנסת להצעה של שר הפנים שלפיה היו ההוצאות צריכות לחול במידה שווה על בעל הבית ועל המחזיק וזאת אם קבע בית הדין לשכירות חלוקה אחרת. לאחר מכן נחבשה הועדה בראשותו של השופט ריזיה, שנתמנתה לענין חוקי הגנת הדייר, לבחון גם ענין זה. הועדה לא יכלה להציע פתרון כולל, מחמת הגיוון הרב הקיים בתנאים שבהם מושכרות דירות המוגנות לפי חוקי הגנת הדייר.

על כן מוצע, שאם בעל בית לא הגיע להסכם עם מחזיקי הבית בשאלת ההוצאות, יהא כל אחד רשאי לפנות לבית הדין לשכירות והוא יקבע את חלוקת ההוצאות בהתחשב ביחסי השכירות שבין הצדדים, במצב הבית ובמקומו. כדי לאפשר לעיריה לבצע את עבודות השיפוץ בעצמה לגבות את הוצאותיה, מוצע להסמיך את ראש העיריה לפנות אל בית הדין לשכירות.

סעיף 251 של פקודת העיריות קבע לאמור:

תקנות בדבר
הוצאות שיפוץ

(א) התקינה מועצה חוק עזר לפי פסקה (א13) לסעיף 249 יחולו ההוצאות לביצוע העבודות לפי חוק העזר בכתיים שחל עליהם חוק הגנת הדייר, תשי"ד-1954, או חוק הגנת הדייר, תשט"ו-1955, על אותם אנשים ולפי אותם שיעורים שייקבעו בתקנות לאחר המתייעצות עם ועדת הפנים של הכנסת.

(ב) תקנות כאמור בסעיף קטן (א) יוכל -

- (1) שיהיו בהן הוראות שונות לגבי סוגים שונים של בתים;
- (2) שיקבעו הוראות בדבר דרכי המשלום של ההוצאות לביצוע העבודות לפי חוק העזר ומועדי המשלום, וכן בדבר שיפוריו של מי שנשא בהן מנוח חוק העזר.

פסקה (א13) הנזכרת בסעיף זה נוגעת לסמכותה של מועצה להורות בדבר שמירת המראה של חזיתות הבתים, לרבות סיוודן ושיפוצן.

התקנות הנזכרות בסעיף 251 הנ"ל צריך היה להתקין חוק שלושה חרשים מיום שנתקבל בכנסת חוק לתיקון

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197; ס"ח תשכ"ה, עמ' 127, עמ' 215, עמ' 263; תשכ"ז, עמ' 16, עמ' 56, עמ' 74; תשכ"ח, עמ' 10, עמ' 53.
2 ס"ח תשי"ד, עמ' 92.
3 ס"ח תשט"ו, עמ' 151.
4 ס"ח תשכ"ה, עמ' 55.

